

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Педагогіка фізичного виховання” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки “бакалавр” напряму підготовки (спеціальності) 6.010201 Фізичне виховання

Тип дисципліни: дисципліна циклу професійної та практичної підготовки

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: встановлення окремих закономірностей фізичного виховання й реалізація загальних закономірностей у педагогічному процесі, що має конкретну спрямованість.

Міждисциплінарні зв'язки:

Навчальній дисципліні відводиться ведуча роль у формуванні у студентів цілісного уявлення про професійну діяльність спеціаліста в галузі фізичного виховання і спорту. Це визначається такими положеннями:

- по-перше, фундаментальним характером професійно орієнтованих знань, умінь і навичок, які складають основу для всіх профілюючих навчальних дисциплін навчального плану;
- по-друге, інтегруючою роллю педагогіки фізичного виховання в структурі навчальних дисциплін по засвоєнню технологій професійної діяльності спеціаліста з фізичної культури і спорту;
- по-третє, з'єднанням з комплексом дисциплін спортивного педагогічного удосконалення, яке здійснюється протягом всього періоду навчання у навчальному закладі і яке складає основу професійної підготовки студентів, біля якої об'єднуються дисципліни навчального плану в міру включення їх у навчальний процес від першого до випускного курсу.

Суміжними та взаємодоповнюючими дисциплінами є історія фізичної культури і спорту, спортивно-педагогічне вдосконалення, біомеханіка фізичних вправ, біохімія спорту, фізіологія спорту, психологія фізичного виховання, педагогіка, психологія, практичні спортивні дисципліни.

● **Мета та завдання навчальної дисципліни**

Метою і завданням курсу є:

- формування системи знань з основного понятійного апарату теорії і методики фізичного виховання;
- виховання педагогічного мислення;
- розвиток професійної самосвідомості майбутніх фахівців;
- створити уявлення з ключових питань теорії і методики фізичного виховання;
- формування системи спеціальних знань та умінь з методик фізичного виховання з різними верствами населення;
- вироблення умінь застосовувати набуті знання у професійній діяльності.
- формування навичок творчого підходу до виконання педагогічних дій у нестандартних педагогічних ситуаціях;
- свідоме і творче засвоєння педагогічних знань, формування педагогічної компетентності;

- формування навичок творчого підходу до виконання педагогічних дій у нестандартних педагогічних ситуаціях;
- формування вміння здійснювати педагогічний процес у відповідності до педагогічних закономірностей, принципів виховання і навчання, на засадах гуманізму та особистісної орієнтованості;
- постійне підвищення своєї педагогічної культури, використання ними досягнень педагогічної науки і практики у своїй діяльності.

1.2 Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:

- а) визначення базових понять теорії фізичної культури: фізична культура, фізичне виховання, спорт, фізична реабілітація, фізична рекреація, фізичний розвиток, предмет фізичної культури, предмет методики фізичної культури, система фізичного виховання, принципи фізичного виховання, методи фізичного виховання, засоби фізичного виховання, рухові дії, фізичні вправи, рухові здібності, педагогічний експеримент, педагогічне спостереження;
- джерела і стани розвитку теорії і практики фізичної культури;
  - структуру фізичної культури і зміст її основних складових;
  - структуру фізичного виховання в Україні і зміст її складових;
  - мету, завдання сучасної системи фізичного виховання школярів в Україні і напрямки її подальшого удосконалення;
  - принципи фізичного виховання (загально педагогічні і специфічні);
  - методи фізичного виховання;
  - фізіологічні, психолого-педагогічні основи навчання рухових дій;
  - структуру і зміст процесу навчання рухових дій;
  - фізіологічні основи удосконалення (виховання) рухових здібностей;
  - зміст та особливості методик удосконалення рухових здібностей;
  - загальні основи організації і методик проведення занять фізичними вправами урочного і позаурочного типу;
  - класифікацію і характеристику основних методів удосконалення у фізичному вихованні;
  - головні аспекти формування навичок здорового способу життя;
  - фізіологічні та психолого-педагогічні основи реалізації диференційованого підходу у фізичному вихованні школярів.
- б) визначення базових понять: методика фізичного виховання, програма з фізичного виховання, планування занять фізичними вправами, організація занять фізичними вправами, урок фізичної культури, позаурочні форми занять фізичними вправами, методика занять фізичними вправами, основна і спеціальна медичні групи, базове фізичне виховання, професійно-прикладне фізичне виховання, фізичне виховання різних вікових груп людей;
- особливості фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку;
  - класифікацію, структуру та зміст уроків як основної форми організації навчально-виховної роботи з фізичної культури у загальноосвітній школі;
  - специфіка удосконалення рухових здібностей на уроках фізичної культури у початковій, основній і старшій школах;
  - зміст навчальних програм з фізичної культури для дошкільних закладів та їх характеристику;
  - планування навчально-виховного процесу з фізичної культури в школі;
  - методику навчання як систему управління процесом фізичного виховання в школі;
  - методику організації і проведення занять фізичними вправами у середній школі протягом навчального дня, позакласних занять, фізичного виховання учнів поза школою;
  - систему підготовки вчителя до реалізації навчально-виховних завдань у різних формах занять фізичними вправами в загальноосвітній школі;
  - взаємовідносини вчителя та учнів у контексті гуманізації і демократизації педагогічного процесу;
  - роль педагогічного колективу у розв'язанні завдань фізичного виховання учнів;

- особливості методики проведення занять з фізичного виховання у мало комплектній школі і в школах-інтернатах;
- зміст програми і особливості методики фізичного виховання студентської молоді у навчальних закладах I-IV рівнів акредитації;
- основні напрямки фізкультурно-оздоровчої роботи з людьми середнього і похилого віку;
- нетрадиційні види оздоровчих занять фізичними вправами.

вміти:

- визначати і письмово фіксувати якісні і кількісні показники засвоєння рухових дій для визначення рівня рухової підготовленості та виявлення потенційних можливостей у руховій діяльності,
- добирати оптимальні засоби і методи фізичного виховання з метою подальшого розвитку і удосконалення у проведенні різних форм фізичного виховання,
- добирати ефективні засоби вирішення педагогічних ситуацій та завдань з фізичної культури,
- добирати доцільні методи і прийоми, на основі ґрунтовних знань методики їх проведення, неординарних знахідок, творчих втілень передового педагогічного досвіду та сучасних наукових надбань,
- вивчати та аналізувати і узагальнювати результати сучасних наукових досліджень та передового педагогічного досвіду,
- впроваджувати ефективні новітні технології в галузі фізичного виховання в практику роботи,
- оцінювати наявність оптимальних умов для здійснення фізичного виховання,
- організовувати консультації для педагогічних працівників, семінари, взаємовідвідування, конкурси та виставки тощо.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться: 54 годин / 1,5 кредита ECTS

- **Інформаційний обсяг навчальної дисципліни**

Змістовий модуль

Тема1 Загальні основи педагогіки фізичного виховання.

Предмет педагогіки фізичного виховання і основних її категорій.

Фізична культура і спорт як складові частини освітнього процесу. Актуальні проблеми фізкультурно-спортивної освіти

Тема2 Характеристика загальних і спеціальних завдань процесу навчання у фізичній культурі

Методичні основи вибору змісту навчальних програм з фізичної культури на основі диференціації та індивідуалізації процесу навчання.

Характеристика методів навчання у фізичній культурі та їх реалізація.

Психофізіологічні особливості використання різноманітних методів навчання.

Навчально-тренувальний процес як специфічний педагогічний процес

Тема3 Загальна характеристика виховних процесів у фізичній культурі

Фізична культура і спорт як специфічний динамічний процес формування особистості учня.

Фізична культура як засіб виховання морально-вольових якостей у студентів.

Організація навчально-тренувального процесу у фізичному вихованні та в спорті

Тема4 Педагогічна діяльність вчителя фізичної культури

Основні складові праці вчителя фізичної культури і тренера з виду спорту. Педагогічна майстерність вчителя фізичної культури. Педагогічні завдання, ситуації та способи їх вирішення.

Інформаційні та комунікативні технології в процесі навчання з фізичної культури

Тема5 Спільна наукова діяльність викладачів та студентів як фактор педагогічного

процесу

Характеристика основних напрямів наукових досліджень студентів.

Психологічні особливості студентів.

Аналіз і оцінка педагогічного процесу і його діагностика.

Тема 6 Педагогічні основи додаткової освіти в галузі «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини»

Педагогічні основи додаткової освіти в галузі «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини»

Основи фізкультурно-спортивного виховання в ДЮСШ.

Спортивна команда як суб'єкт педагогічної взаємодії.

ДЮСШ як система спортивної освіти.

• Рекомендована література

1. Арефьев В.Г., Єдинак Г.А. Фізична культура в школі (молодому спеціалісту): Навчальний посібник для студентів навчальних закладів II-IV рівнів акредитації. – 3-є вид. перероб. і доп. – Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький О.П., 2007. – 248 с.
2. Банникова Т., Осик В. Дифференцированный подход (одновременная организация работы с учащимися подготовительной и специальной медицинской групп) // Спорт в школе. – 2008. - № 13. – С.14
3. Васьков Ю.В. Инструктивно-методичні рекомендації щодо підвищення якості уроку фізичної культури // Теорія та методика фізичного виховання. – 2004. - № 2. – С.20
4. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. – 428 с.
5. Гусев В. Формування правильної постави на уроках фізичної культури в початкових класах // Фізичне виховання в школі. – 2008. - № 1. – С.34
6. Даниленко С.О. Використання елементів інноваційних технологій на уроках фізичної культури // Фізичне виховання в школах України. – 2009. - № 1. – С.3
7. Дубенчук А. Основи методики самостійних занять фізичними вправами // Здоров'я та фізична культура. – 2006. - № 35. – С. 8
8. Ерофеева Н.В. Индивидуализация как направление модернизации дошкольного физического воспитания // Теория и практика физической культуры. – 2007. - № 5. – С. 77
9. Иванков Ч.Т. Методические основы теории и методики физической культуры и спорта. - М.: «ИНСАН», 2005. – С. 100-119
10. Ивашковский А.А. Как разнообразить уроки в начальной школе // Физическая культура в школе. – 2008. - № 4. – С.12
11. Игнатъе П., Харламов Д. Технология оценивания школьников на уроках гимнастики (раздел «Акробатика») // Спорт в школе. – 2006. - № 24. – С.18
12. Костюхина Н.М. Акмеология физической культуры и спорта: Учеб.пособие Н.М. Костюхина. – М.: Физическая культура, 2005. – 200 с.
13. Ленська Т.Г., Бесарабчук Г.В., Борисова В.В., Головата Л.Р. Ритмічна гімнастика (теорія і методика): Методичні рекомендації. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2007. – 76 с.
14. Ленська Т.Г., Бесарабчук Г.В., Вакуляк І.Я. Аеробіка з основами теорії: Методичні рекомендації. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошинський, 2006. – 52 с.
15. Лях. В.И. Физическая культура. 1-4 класс. – М. : Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2000. – 108 с.
16. Максименко А.М. Теория и методика физической культуры: учебник/ А.М. Максименко. – М.: Физическая культура, 2005. – С. 364-422
17. Малкова С. Физическая культура в малокомплектной школе (сельская малокомплектная школа) // Спорт в школе. – 2007. – № 23. – С. 16.
18. Матвеев А.П. Методика физического воспитания в начальной школе: Учеб. пособие для студ. спец. учеб. заведений. – М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2003. – С. 232-244.
19. Мельниченко О. Формування постави, ходи // Здоров'я і фізична культура. – 2008. - № 9. –

20. Мокринська Л. План-конспект інноваційного уроку фізичної культури // Фізичне виховання в школі. – 2008. - № 2. – С. 5
21. Муштовата В. Сюжетно-рольовий урок для учнів спеціальної медичної групи початкової школи // Здоров'я і фізична культура. – 2007. – № 15. – С. 22
22. Навчальна програма «Основи здоров'я – фізична культура» для учнів I-XI класів загальноосвітньої школи. – Київ. 2001.
23. Навчальна програма з фізичної культури для учнів I-XII класів загальноосвітньої школи. – Київ. 2005.
24. Нагорна О. Розробки уроків та позакласних заходів (Конспект індивідуального реабілітаційного заняття при спастичній дисплегії) // Здоров'я і фізична культура. – 2008. - № 9. – С.9
25. Нетрадиційні види спорту: Навчальний посібник / М.С. Солопчук, О.П. Шишкін, І.І. Стасюк, Д.М. Солопчук. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, редакційно-видавничий відділ, 2006. – 104 с.
26. Папуша В. Методика фізичного виховання школярів: форми, зміст, організація. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. – 192 с.
27. Папуша В. Теорія і методика фізичного виховання у схемах і таблицях. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. – 128 с.
28. Паламарчук С. План-конспект уроку фізичної культури з баскетболу в 6-му класі // Фізичне виховання в школі. – 2008. - № 3. – С. 17.
29. Петлицький М. Методичні рекомендації щодо проведення уроків фізичної культури // Фізичне виховання в школі. – 2008. – № 4-5 . – С.12-15.
30. Педагогика физической культуры и спорта: учебник / под. ред. С.Д. Неверковича. – М.: Физическая культура, 2006. – 528 с.
31. Півненко Ю.В. Аналіз уроку з позиції збереження здоров'я учнів // Теорія та методика фізичного виховання. – 2008. – № 9. – С. 41.
32. Плахтій П.Д. Фізіологічні основи фізичного виховання школярів. – Кам'янець-Подільський, 2001. – 216 с.
33. Педагогика физической культуры и спорта: учебник / под.ред. С.Д. Неверковича. – М.: Физическая культура, 2006. – 528 с.
34. Присяжнюк С. Уроки фізичної культури у 3-му класі // Фізичне виховання в школі. – 2008. № 3. – С.35
35. Присяжнюк С. Уроки фізичної культури у 4-му класі // Фізичне виховання в школі. – 2008. № 3. – С.40
36. Раимжанова Г. Дыхательная гимнастика // Спорт в школе. – 2006. – № 22. – С.12
37. Солопчук М.С. Історія фізичної культури і спорту: Навчальний посібник. – Кам'янець-Подільський: «Абетка-НОВА», 2001. – 236 с.
38. Солопчук М.С., Бесарабчук Г.В., Чаплінський Р.Б. Фізичне виховання студентської молоді: Методичний посібник. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний педагогічний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2003. – 74 с.
39. Старцева Р.Л. Круговая тренировка на уроках // Физическая культура в школе. – 2008. - № 6. – С.23.
40. Теория и методика физического воспитания: учебник. – В 2-х т. Т.2 Методика физического воспитания различных групп населения. /Под ред. Т.Ю. Круцевич. – К., Олимпийская литература, 2003. – 392 с.
41. Теория и методика физической культуры: Учебник /Под. ред. проф. Ю.Ф. Курамшина. – М.: Советский спорт, 2003. – 464 с.
42. Теорія і методика фізичного виховання: підручник. – В 2-х т. Т.1 Загальні основи теорії і методики фізичного виховання. / За ред. Т.Ю. Круцевич. – К., Олімпійська література, 2008. – 391 с.
43. Теорія і методика фізичного виховання: підручник. – В 2-х т. Т.2 методика фізичного

- виховання різних груп населення. / За ред. Т.Ю. Круцевич. – К., Олімпійська література, 2008. – 367 с.
44. Хоули Э.Т., Френкс Б.Д. Оздоровительный фитнес: Пер. с англ. – К.: Олимпийская литература, 2000. – 368 с.
45. Чертанова Т. Эстафеты в школе: 1000 вариантов // Спорт в школе. – 2007. - № 7. – С.6
46. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 1. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2002. – 272 с.
47. Шиян Б.М., Папуша В.Г. Теорія фізичного виховання. – Тернопіль, 2000.
48. Шиян Б.М., Вацеба О.М. Теорія і методика педагогічних досліджень у фізичному вихованні та спорті: Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. – 276 с.
49. Янсон Ю.А. Физическая культура в школе. Научно-педагогический аспект. Книга для педагогика. – Ростов н\Д: «Феникс», 2004. – с. 363-370.

Додаткова література

1. Амосов М.М. Раздуми про здоров'я. //Мистецтво бути здоровим. ч. 2 – М.: ФіС, 1987.
2. Амосов Н.М. Природа человека. – К.: Наукова думка, 1983.
3. Анохін П.К. Нариси з фізіології функціональних систем. – М., 1975.
4. Бабанский Ю.К. Интенсификация процесса обучения. – М.: Знание, 1988.
5. Бальсевич В.К. Физкультура для всех и для каждого. – М.: ФиС, 1999.
6. Бениаминова М.В. Воспитание детей. – М.: Медицина, 1991.
7. Бернштейн Н.А. Очерки по физиологии движений. – М.: Медицина, 1966.
8. Бернштейн Н.А. О ловкости и ее развитии. – М.: ФиС, 1981.
9. Богданов Г.П. Школьникам - здоровый образ жизни. – М.: ФиС, 1989.
10. Бюген М.М. Обучение двигательным действиям. – М.: ФиС, 1985.
11. Бондаревский Е.Я. Методология построения соответствующих норм физической подготовленности. - ВНИИФК, 1983.
12. Брехман И.И. Валеология - наука о здоровье. – М.: ФиС, 1990.
13. Булатова М.М., Платонов В.Н. Спортсмен в различных климато-географических и погодных условиях. - Киев, 1996.
14. Булич З.Г. Физическое воспитание в специальных медицинских группах. – М.: Высш. шк., 1986.
15. Вайнбаум Я.С. Дозирование физических нагрузок школьников. - М.: Просвещение, 1991.
16. Верхошанский Д.В. Программирование и организация тренировочного процесса. – М.: ФиС, 1985.
17. Верхошанский Ю.В. Основы специальной подготовки спортсменов. М.: ФиС, 1989.
18. Веселая физкультура: Учеб. для учащихся I кл. - М., 1997.
19. Вейдер Дж. Система строения тела (пер. с англ.). М., 1992.
20. Выдрин В.В. Вступление в специальность. - М.: Просвещение, 1976.
21. Вільчковський Е.С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку. - Львів, 1998.
22. Волков В.М. Восстановительные процессы в спорте. - М.: ФиС, 1977.
23. Волков Д.В. Физическое воспитание учащихся. - К.: Рад. шк., 1988.
24. Волков Л.В. Обучение и воспитание юного спортсмена. - К.: Здоровье, 1984.
25. Волков Л.В. Теория спортивного отбора. - Киев, 1997.
26. Гальперин Л.Я. Типы ориентирования и типы формирования действий и понятий. /Доклады АПН РСФСР. - 1958, №2.
27. Глазырина Л.Д., Овсянкин В.А. Методика физического воспитания детей дошкольного возраста. М., 1999,.
28. Гужаловский А.А. Этапность развития физических (двигательных) качеств и проблема оптимизации физической подготовки детей школьного возраста: автореф. дис. ... докт. пед. наук. - М., 1989.
29. Гужаловский А.А. Теория и методика физической культуры. - М.: ФиС, 1986.

30. Гуськов С.И. Государство и спорт. - М., 1996.
31. Гуськов С.И. Переход к рыночной экономике: развитие физической культуры и спорта // Теория и практика физической культуры. - 1981.
32. Деркач А.А., Исаев А.А. Педагогическое мастерство тренера. -М.: ФиС, 1981.
33. Дмитриев А.А. Организация двигательной активности умственно отсталых детей. - М.: Сов. Спорт, 1991.
34. Дубровский В.И. Движение для здоровья. – М.: Знание, 1989.
35. Дубровский В.И. Лечебная физическая культура. – М., 1999.
36. Дубровский В.И. Спортивная медицина. – М., 1999.
37. Дубровский В.И. Реабилитация в спорте. – М.: ФиС, 1990.
38. Заикин В.А. "Персональный" тренер. – М.; Знание, 1989.
39. Зациорский В.М. Спортивная метрология. - М.: ФиС, 1982.
40. Зотов В.П. Восстановление работоспособности в спорте. – К.: Здоров'я, 1990.
41. Зуев С.И. Чарівна сила розтягування. - М.: Рад. Спорт, 1990.
42. Иващенко Л.Я., Стряпко Н.И. Самостоятельные занятия физическими упражнениями. - К.: Здоров'я, 1988.
43. Ивойлов А.В. Соревнование и тренировка спортсмена. - Минск: Высш. шк., 1982.
44. Ильин Е.П. Психология физического воспитания. - М.: Просвещение, 1987.
45. Карташов Ю.М. Сюрпризы оздоровительного бега. - М.: ФиС, 1983.
46. Качашкин В.М. Методика физического воспитания. - М.: Просвещение, 1980.
47. Качашкин В.М. Физическое воспитание в начальной школе. - М.: Просвещение, 1983.
48. Келлер В.С. Содержание и управление тактической подготовленности спортсменов // Управление тренировочным процессом высококвалифицированных спортсменов. / Под общ. ред. В.А. Запорожанова, В.Н. Платонова. – К.: Здоров'я, 1985.
49. Келлер В.С., Платонов В.М. Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів. - Львів, 1993.
50. Кічук С.Ф., Мехоношин С. Й., Шпитальний В.В. Методичні основи науково-дослідної роботи у фізичному вихованні та спорті. - Тернопіль, 1998.
51. Козленко Н.А. Физическое воспитание учащихся вспомогательной школы. – К.: Рад. шк., 1987.
52. Козленко Н.А., Мацулевич В.П. Физическое воспитание в подготовительных классах. - К.: Рад. шк., 1983.
53. Колесов Д. В. Физическое воспитание и здоровье школьников. -М.: Знание, 1983.
54. Комплексная программа физического воспитания учащихся I-XI классов общеобразовательной школы /Под ред. В.И. Ляха, Г.Б. Мейксона. - М.: ФиС, 1992.
55. Коробко в А.В. Загальні вказівки з навчання /В кн. «Школа легкої атлетики». - М., 1962.
56. Космолинский Ф.П. 24 часа в сутки. - М.: Знание, 1992.
57. Кузнецова Т.Д., Левитский П.М., Язловецкий В.С. Дыхательные упражнения в физическом воспитании. - К.: Здоров'я, 1989.
58. Куц О.С. Фізкультурно-оздоровча робота з учнівською молоддю. - Київ, 1995.
59. Лайзане С.Я. Физическая культура для малышей. - М.: ФиС, 1979.
60. Лесгафт П.Ф. Керівництво з фізичної освіти дітей шкільного віку /Збірник педагогічних творів. - М.: ФіС, 1951.-Т. 1. .
61. Лечебная физическая культура /Под ред. В.А. Епифанова. – М.: Медицина, 1987.
62. Лешли Джени. Работать с маленькими детьми, поощрять их развитие и решать проблемы: Пер. с англ. – М.: Просвещение, 1991.
63. Лещин Р.Р. Планування навчальної роботи з фізичної культури в 1-3 класах. - Тернопіль, 1999.
64. Линець М. М., Андрієнко Г.М. Витривалість, здоров'я, працездатність. Львів, 1993.
65. Любомирський Л.Ю. Закономірності розвитку сенсомоторних функцій у дітей шкільного віку: автореф. дис. ... докт. біол. наук. - М., 1989.
66. Лях В.И. Координационные способности школьников. - Минск: Полымя, 1989.

67. Маньков Ю.У. Векторы здоровья. - М.: Воениздат, 1992.
68. Массовая физическая культура в вузе /Под ред. В.А. Маслякова, В.С. Матяжова. - Высш. шк., 1991.
69. Матвеев Л.П. Основы общей теории спорта и системы подготовки спортсменов. – К., 1999.
70. Матвеев Л.П. Основы спортивной тренировки. - М.: ФиС, 1977.
71. Матвеев Л.П., Мельников С.В. Методика физического воспитания с основами теории. – М.: Просвещение, 1991.
72. Матвеев Л.П. Вступление в теорию физической культуры. – М.: ФиС, 1986.
73. Матвеев Л.П. Советская система физического воспитания (состояние и перспективы развития). - М.: Знание, 1980.
74. Меерсон Ф.З. Адаптация, стресс, профилактика. – М.: Наука, 1981.
75. Методика физического воспитания школьников /Под ред. Г.Б. Мейксона, Л.Ю. Любомирского. - М.: Просвещение, 1989.
76. Мильнер Е.Г. Формула, жизни. – М.: ФиС, 1991.
77. Минаев Б.Н., Шиян Б.М. Основы методики физического воспитания школьников. –М.: Просвещение, 1989.
78. Мишин Г.И. Отрицательные эмоции и их преодоление, -М.: Медицина, 1984.
79. Настольная книга учителя физической культуры / Под ред. Л.Б.Кофмана. - М.; 1998.
80. Никитин Б.П., Никитина П.А. Резервы здоровья наших детей. -М.: ФиС, 1980.
81. Новосельский В.Ф. Азбука физической закали детей.- К.: Здоров'я, 1991.
82. Новосельский В.Ф. Комплекс БГТО в 1-4 класах. - Киев, Рад. шк., 1991.
83. Новосельский В.Ф. Методика урока физической культуры в старших классах. - К.: Рад. шк., 1989.
84. Новосельський В.Ф. Професія: вчитель фізичної культури. - М.: Знание, 1991.
85. Озолин Н. Г. Современная система спортивной тренировки. – М.: ФиС, 1970.
86. Олешко В.Г. Силові види спорту. - Київ, 1999.
87. Орешкин Ю.А. К здоровью через физкультуру. - М.: Медицина, 1990.
88. Педагогика. / Под общ. ред. В.В. Белоруссовой, И.И. Решетень. – М.: Педагогика, 1986.
89. Пермьяков А.А. Внеклассное физическое воспитание подростков. -К.: Рад. шк., 1989.
90. Петров В.К. Грація та сила (атлетична гімнастика для жінок). -М.: Рад. Спорт, 1989.
91. Петровский В.В. Организация спортивной тренировки. - Киев, Здоровье, 1978.
92. Питание в системе подготовки спортсмена. / Под ред. В.М. Смутьского, В.Д. Моногарова, М.М. Булатовой. - Киев, 1996.
93. Платонов В.Н. Адаптация в спорте. - К.: Здоров'я, 1988.
94. Платонов В.Н. Подготовка квалифицированных спортсменов. – М.: ФиС, 1986. Платонов В.Н. Современная спортивная тренировка. – К.: Здоров'я, 1980.
95. Платонов В.Н. Теория и методика спортивной тренировки. – К.: Вища школа, 1984.
96. Платонов В.Н. Теория спорта. - К.: Вища шк., 1986.
97. Платонов В.Н., Сахновский К.П. Подготовка юного спортсмена. – К.: Здоров'я, 1984.
98. Плахтій П.Д. Тестування, оцінка та корекція функціонального стану школярів. – Кам'янець-Подільський, 1997.
99. Преображенский В.С. Доктор ФиС: советы взрослым. – М.: ФиС, 1983.
100. Приходько В.В. Здоровье - каждому. - К.: Здоров'я, 1987.
101. Програма з фізичної культури для спеціальної медичної групи 1-9 класів загальноосвітньої школи. - Київ, 1997.
102. Програма з фізичної культури для учнів I-XI класів. – Тернопіль, 1997.
103. Психология детей дошкольного возраста. /Под руков. А.В. Запорожца, Д.Б. Эльконина. - М.: 1964.
104. Психология и современный спорт. /Сост. А.В. Родионов, Н.А.Худадов. - М.: ФиС, 1971.
105. Радченко И.П. НОТ учителя. - М.: Просвещение, 1982.
106. Развитие движений ребенка-дошкольника //Под ред. М.Н. Фонарева . - М.: ФиС,

- 1975.
107. Ракитина Р.И., Бованенко В.В., Буткевич Г.А. Физическая тренировка в группах здоровья. - К.: Здоров'я, 1989.
  108. Рипа М.Д., Велитченко В.К., Волкова С.С. Занятия физической культурой со школьниками, отнесенными к специальной медицинской группе. - М.: Просвещение, 1988.
  109. Романенко В.А. Двигательные способности человека. - Донецк, 1999.
  110. Рутман З.М. Надо ли убежать от стресса. - М.: ФиС, 1990.
  111. Сермеев Б.В. Женщинам о физической культуре. - К.: Здоров'я, 1991.
  112. Сирус П.З. Отбор и прогнозирование способностей в легкой атлетике. - М.: ФиС, 1991.
  113. Сінгаєвський С.М. Педагогічне управління. - Кам'янець-Подільський, 1999.
  114. Солопчук М.С., Шишкін О.П. Нетрадиційні види занять фізичними вправами у фізкультурно-оздоровчій роботі з людьми середнього та похилого віку. - Кам'янець-Подільський, 1999.
  115. Станкин М.И. Психолого-педагогические основы физического воспитания. - М.: Просвещение, 1987.
  116. Столбов В.В. История физической культуры. - М.: Просвещение, 1989.
  117. Талызина Н.Ф. Методика составления учебных программ. - М.: изд-во МГУ, 1980.
  118. Тер-Ованесян А.А., Тер-Ованесян Н.А. Педагогика спорта. - К.: Вища шк., 1984.
  119. Ткачев Ф.Т. В поисках мышечной радости. - К.: Здоров'я, 1988.
  120. Уилмор Дж., Костилл Д.Л. Физиология спорта и двигательной активности. - Киев, 1997.
  121. Уильямс М. Ергогенные средства в системе спортивной подготовки. - Киев, 1997.
  122. Ура, физкультура!: Учеб. для учащихся 2-4 кл. - М., 1997.
  123. Физическая культура: Учеб. для учащихся 5-7 кл. - М., 1997.
  124. Физкультурно-оздоровительная работа в школе /Под ред. А.М. Шлемина. - М.: Просвещение, 1988.
  125. Филин В.П. Основы юношеского спорта. - М.: ФиС, 1980.
  126. Формирование профессионального мастерства учителя физической культуры. - М.: Просвещение, 1980.
  127. Фролов В.Г., Юрко Г.П. Физкультурные занятия на воздухе с детьми дошкольного возраста. - М.: ФиС, 1983.
  128. Хан Л.Н. Педагогические основы методики школьного урока физической культуры. - Из-во Саратовского ун-та, 1975.
  129. Харре Д.Д. Учение о тренировке. - М.: ФиС, 1971.
  130. Хоули Эдвард, Френсис Дон. Оздоровительный фитнес. - Киев, 2000.
  131. Хулаева Д.В. Методика физического воспитания в дошкольных учреждениях. - М.: ФиС, 1984.
  132. Царик А.В. О культуре физической и духовной / Подписная научно-популярная серия "ФиС". - 1989, №1.
  133. Цвек С.Ф. Фізичне виховання молодших школярів.-К.: Рад. шк., 1986.
  134. Цьось А.В., Довганюк В.М., Ковальчук Н.М. Планування навчальної роботи з фізичної культури в школах I-III ступенів. - Луцьк, 1998.
  135. Черник Е.С. Наглядность в работе учителя физической культуры. М.: Просвещение, 1991.
  136. Черник Е.С. Физическая культура во вспомогательной школе. - М.; 1997.
  137. Черников О.А. Соперничество, риск, самообладание в спорте. - М.: ФиС, 1980.
  138. Шварц В.В., Хрущев С.В. Медико-биологические аспекты спортивной ориентации и отбора. - М.: ФиС, 1984.
  139. Шенкман С. Поль Брегг та його система. Мистецтво бути здоровим. - М.: ФіС, 1987.

140. Шишкина В.А. Движение + движение. - М.: Просвещение, 1992.
141. Шлемин А.М. Программированное обучение /В кн. Методика физического воспитания школьников, под ред. Г.Б. Мейксона, Л.Ю. Любомирского. - М.: Просвещение, 1989.
142. Юшкевич Г.П в соавт. Тренажёры в спорте. – М.: ФиС, 1989.
143. Язловецкий В.С. Физическое воспитание детей и подростков с ослабленным здоровьем. - К.: Здоров'я, 1991.

- **Форми підсумкового контролю успішності навчання – екзамен**

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни

Педагогіка фізичного виховання

Загальні основи педагогіки фізичного виховання

Характеристика загальних і спеціальних завдань процесу навчання у фізичній культурі

Загальна характеристика виховних процесів у фізичній культурі

Педагогічна діяльність вчителя фізичної культури

Спільна наукова діяльність викладачів та студентів як фактор педагогічного процесу

Педагогічні основи додаткової освіти в галузі «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини»

Модульна контрольна робота

Екзамен